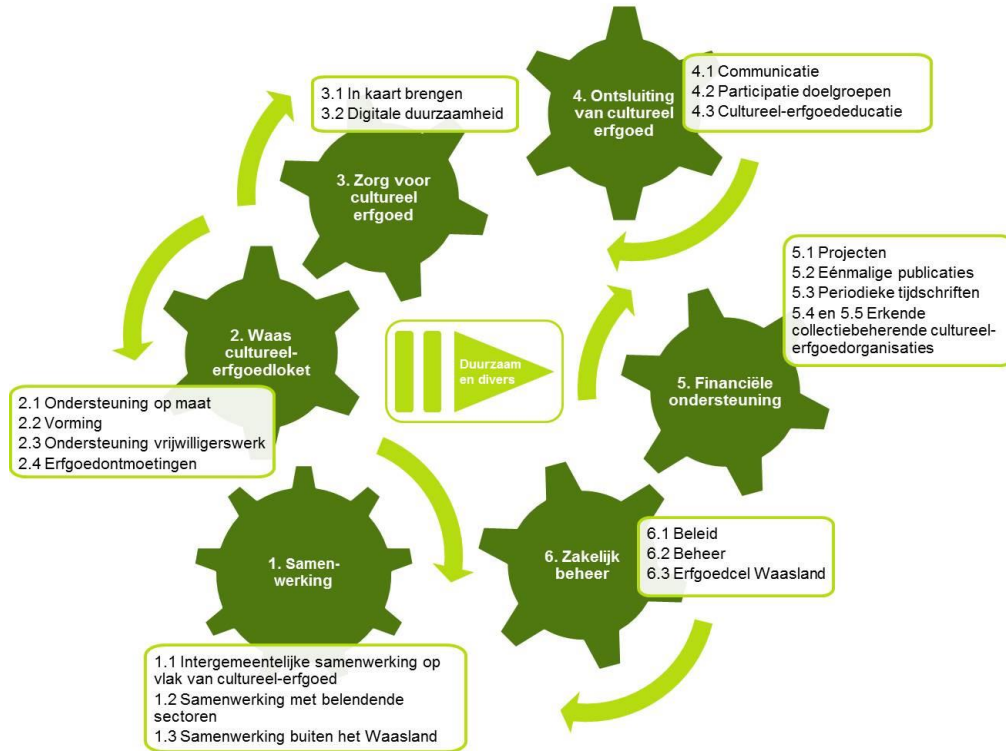

1. INLEIDING

In het kader van de **meerjarenplanning 2015-2020** werd de werking binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas onder de loep genomen. Het uitgebreide proces van evaluaties en bevragingen leverde een reeks doelstellingen voor de nieuwe beleidsperiode 2015-2020. Aan deze doelstellingen werden verschillende mogelijke acties verbonden.

Het personeelsbestand van de Erfgoedcel Waasland zag er vanaf december 2018 als volgt uit:

Naam	Functie	Aantal VTE	Betalingsniveau
Laura Staut	Coördinator	1 VTE	A
Niko Van Kemseke	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Cindy Van Handenhove	Erfgoedconsulent	0,8 VTE	B
Totaal		2,8 VTE	

Op 11 mei 2015 werd het **Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2015-2020** ondertekend door minister Sven Gatz. Begin 2017 werd een addendum toegevoegd n.a.v. de toetreding van gemeente Zwijndrecht tot Interwaas.

In dit jaarverslag met bijhorende toelichting wordt beschreven welke acties met bijhorende budgetten in het veertiende werkingsjaar van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas werden ondernomen. De acties waren opgesteld op basis van de doelstellingen geformuleerd in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2015-2020. De afzonderlijke acties rond cultureel erfgoed van de verschillende gemeenten zijn niet opgenomen in dit jaarverslag.

Om redenen van **continuïteit** met de afgelopen 14 jaar wordt voor de jaarverslagen in de periode 2015-2020 hetzelfde sjabloon dan de afgelopen jaren gebruikt. De doorlopende acties uit de vorige beleidsperiode 2009-2014 worden echter soms wat anders verwoord en werden ondergebracht onder het nieuw doelstellingenkader van 2015-2020. **Personele en logistieke middelen** worden enkel expliciet vermeld als ze anders zijn dan:

- Personele middelen: Erfgoedcel Waasland: Laura Staut (coördinator erfgoedcel) en Karolien Claes, Niko Van Kemseke en Cindy Van Handenhove (erfgoedconsulenten) (zie 6.3 Erfgoedcel Waasland)
- Logistieke middelen: algemene dagelijkse werking

Een overzicht van de **financiële middelen** wordt apart opgenomen.

In bijlage worden per project de bijkomende kosten, die verband houden met de uitvoering van het project zelf geëxpliciteerd. De algemene werkingskosten zoals loonkosten, telefoniekosten... worden niet per project weergegeven, maar zijn wel in de algemene posten loonkosten en administratieve kosten in de afrekening weergegeven.

2. DOELSTELLINGEN EN ACTIES

Strategische doelstelling 1. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland investeren met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland onverminderd in samenwerking én het versterken en uitbreiden van het netwerk op verschillende niveaus.

Operationele doelstelling 1.1 De Erfgoedcel Waasland zet i.s.m. de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder in op intergemeentelijke samenwerking rond cultureel-erfgoed. Hierbij wordt het engagement van de gemeentebesturen t.o.v. de zorg voor en de ontsluiting van cultureel-erfgoed vastgehouden en verschillende snelheden op dit vlak door een efficiënte en daadkrachtige werking gepareerd.

- De Erfgoedcel Waasland bleef actief waken over en afstemming zoeken tussen de **verschillende snelheden** van de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedactoren en bleef hen evenwaardig

betrekken in de uitwerking van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas. Er werd in de concrete opzet van projecten en processen zowel gemeentelijk als intergemeentelijk gedacht en gewerkt.

- In de intergemeentelijke cultureel-erfgoedprojecten en processen werd systematisch gestreefd naar de participatie van **zo veel mogelijk gemeentebesturen en actoren**.
- De tien gemeentebesturen behielden **een afvaardiging** in de overlegstructuren van Interwaas.

Operationele doelstelling 1.2 De verschillende cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland intensifiëren hun onderlinge samenwerking en onder impuls van de Erfgoedcel Waasland wordt ook meer samenwerking met deelsectoren en belendende sectoren in het Waasland gezocht.

- Het **Waas ArchievenOverleg** met de archivariissen uit Beveren, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Kruibeke en Temse, aangevuld met de Erfgoedcel Waasland, het Rijksarchief Gent en de provinciale archiefconsulent kwam zesmaandelijks (18/04/18 en 25/09/18) samen.
- **Samenwerking met andere sectoren:**
 - Toerisme Waasland: de Erfgoedcel Waasland bleef lid van de **Raad van Bestuur** (27/02/18, 03/05/18 en 04/10/18) **en de Algemene Vergadering** (06/12/18) van Toerisme Waasland.
 - Interwaas overlegde doorlopend met **belendende intergemeentelijke actoren** in het Waasland (bv. BiblioWaas, Wacco) teneinde opportuniteiten voor meer samenwerking met de cultureel-erfgoedorganisaties te identificeren. Zo werd i.s.m. BiblioWaas een project rond **voorleesfiches** verdergezet. De Erfgoedcel Waasland begeleidde hiertoe één vrijwilliger Marieke De Witte.
 - De Erfgoedcel Waasland en Erfpunt zochten naar zo veel mogelijk afstemming in hun werkingen. Zo werd in maart 2017 gestart met een gezamenlijke nieuwsbrief rond (roerend en onroerend) erfgoed in het Waasland.
 - Er werd gezocht naar meer afstemming met intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en overleg in **andere sectoren** zoals welzijn, jeugd, onderwijs, diversiteit, participatie. Zo doen zich regelmatig ad hoc samenwerkingen voor in het kader van specifieke opportuniteiten.
 - In 2015 werd gewerkt aan een vervolgtraject van de Erfgoedontmoeting “Zorgen voor later?!” (zie operationele doelstelling 2.4), namelijk het aanmaken van **Keuvelkoffers rond 5 thema’s**, die vanaf december 2016 uitgeleend konden worden door de zorgsector. Dit is een groot succes: in 2018 werden de 5 thema’s samen maar liefst 40 keer uitgeleend voor een periode van 1 à 3 weken. De woonzorgcentra kunnen deze koffers inzetten in het kader van de herinnerings-activiteiten in hun instelling. Maar ook andere doelgroepen, zoals Ziekenzorg, CVO, OKAN e.d. wensten de koffers te gebruiken. Na elke ontlending werden de koffers gecontroleerd op volledigheid en werd de inhoud ervan, indien wenselijk, aangevuld.
 - Naar aanleiding van het gebruik van een Keuvelkoffer in een OKAN klas (Onthaalklas anderstalige nieuwkomers) ontstond het idee om dergelijk soort koffer ook te ontwikkelen voor al wie onderwijs geeft aan anderstalige nieuwkomers. De objecten en foto’s in zo’n koffer kunnen immers ondersteuning bieden bij het aanleren van de basiswoordenschat aan anderstaligen. Om dit in goede

banen te leiden werd in 2016 gezocht naar financiën én naar een meewerkende expert-partner. Deze laatste werd gevonden in de vorm van OKAN Lokeren, die mee bereid waren tot het uitwerken van het inhoudelijke concept van de nieuwe **Praatvaliezen**. Bijkomende financiering werden intussen gevonden bij Lions Club Wasiana en Erfgoedcel Land van Dendermonde, die instapten in het project als partner. In het 2018 werd er verder gewerkt aan de inhoudelijke invulling en de vormgeving van de Praatvaliezen.

- De Erfgoedcel Waasland zocht n.a.v. concrete projecten en trajecten i.s.m. brugfiguren en organisaties (bv. Regionaal Welzijnsoverleg, WASO (een samenwerkingsverband tussen de verschillende Wase jeugdleden en jeugddiensten), gemeentelijke diensten welzijn, jeugd, kansenerking en OCMW's) en de cultureel-erfgoedactoren naar **een verbreding van de samenwerking met organisaties**, die werken met specifieke doelgroepen zoals mensen van vreemde afkomst en kansarmen.
- Het **streekoverleg Waas en Dender** werkte aan een aantal streekontwikkelingsgerichte projecten en dit i.s.m. o.a. Interwaas. De Erfgoedcel Waasland is lid van de werkgroep toerisme.

Operationele doelstelling 1.3 De Erfgoedcel Waasland verstevigt de samenwerkingsverbanden met Oost-Vlaamse, Vlaamse, Belgische en internationale partners en bouwt deze i.s.m. de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder uit.

- De **cultureel-erfgoedorganisaties met een Vlaamse werking** in het Waasland werden meer gevalideerd en hun meerwaarde werd meer ingezet ten behoeve van het Waasland.
- De collectiebeherende organisaties in het Waasland, zowel gemeentelijke als (niet) privaatrechtelijke, werkten verder mee aan **bestaande overkoepelende platformen** zoals de Archiefbank Vlaanderen, Erfgoedinzicht, ODIS...
- De Erfgoedcel Waasland zorgde voor een **correcte veldkaart via de website van FARO**. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw.
- **Deelname aan Oost-Vlaams overleg:**
 - **OVEO** (Oost-Vlaams ErfgoedcellenOverleg - het structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen (23/01/18 en 17/05/18): Erfgoedcellen Denderland, Viersprong, Land van Dendermonde, Meetjesland en POLS) werd verder gezet. Dit overleg werd in 2012 opgestart en hierop worden allerlei thema's besproken die een gezamenlijk belang hebben en wordt aan expertise-uitwisseling gedaan.
- **Deelname aan Vlaamse overlegstructuren erfgoedcellen:**
 - **De COP beleid** (collegagroep beleid - het driemaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond beleidszaken) werd verder gezet. Dit kwam bijeen op 08/02/18, 24/05/18 en 22/11/18.

- De **COP digidoc** (collegagroep digidoc - het zesmaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond digitale onderwerpen) wordt verder gezet. Deze kwam bijeen op 8/02/18, 23/04/18 en 2/10/18.
- De **COP educatie** (maximaal jaarlijks structureel overleg tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen en **FARO**. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw) vond niet plaats in 2018;
- **Samenwerking met Nederland:**
 - Interwaas versterkte de contacten met de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking 'Linieland van Waas en Hulst' (**EGTS** Linieland Waas en Hulst) verder.
 - De cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland werkten projectmatig - waar interessant - samen met **partners in Nederland** (bv. de herdenking van WOI). Dit gebeurde o.a. in de samenwerking n.a.v. Leader Grensregio Waasland en n.a.v. de ideeën rond het Geopark Schelde Delta.

Strategische doelstelling 2. Het Waas cultureel-erfgoedloket wordt verder ingezet als middel tot expertise-uitwisseling en expertise-opbouw.

Operationele doelstelling 2.1 De Erfgoedcel Waasland blijft actief als Waas cultureel-erfgoedloket. Daarbij blijft zij eveneens een beroep doen op het breed netwerk van cultureel-erfgoedorganisaties en de bestaande expertise van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en de Landelijke Expertisecentra en Organisaties Volkscultuur.

- **Ondersteuning op maat:**
 - De Erfgoedcel Waasland gaf **advies en begeleiding op maat aan cultureel-erfgoedzorgers** met vragen rond de zorg voor en de ontsluiting van erfgoed (via mail, telefoon en plaatsbezoeken in 2018 al minstens een 100tal). Naast de eigen expertise en de expertise in de gemeenten en cultureel-erfgoedorganisaties werd beroep gedaan op de expertise in het brede netwerk in het Waasland en de landelijke expertisecentra, landelijke organisaties volkscultuur en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Specifiek voor wat betreft depotbeleid werd samengewerkt met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen.
 - De Erfgoedcel Waasland dacht op vraag van een organisatie mee in **kleinere deeltrajecten** rond cultureel-erfgoedzorg en / of -ontsluiting en ondersteunt de organisatie bij de concrete uitvoering.
- **Specifieke ondersteuning van de gemeenten:**
 - De Erfgoedcel Waasland was actief in enkele **werkgroepen** rond lopende gemeentelijke dossiers bv. Bezoekerscentrum Klingspoor, Fort Sint-Marie, Puitenslagersfeest, Apostelbrokken, Scheepsbouwerfgoed,
 - De Erfgoedcel Waasland en de gemeentelijke cultuurbeleidscoördinatoren ondersteunden lokale erfgoedzorgers in het **opmaken van subsidiedossiers voor hogere beleidsniveaus**.

- Cultureel-erfgoedbeheerders, die intekenden op het **groepsaanbod** van het Provinciebestuur rond verpakkingsmateriaal, kregen een financiële ondersteuning van Interwaas. 12 organisaties gingen in op het groepsaanbod voor een totale bijdrage van de cultureel-erfgoedcel van 2 438,47 euro.
- De erfgoedcel leende **opnametoestellen voor projecten mondelinge geschiedenis**. Deze toestellen worden ontleend zo lang ze in goede staat zijn.
- De Erfgoedcel Waasland bood **eerstelijnszorg** (ontvangst en doorverwijzing naar de gemeenten) aan particulieren die niet expliciet bezig zijn met cultureel-erfgoedzorg. De gemeentebesturen, i.c. dikwijls de cultuurbeleidscoördinatoren en de archivariissen vingen deze vragen verder op.

Operationele doelstelling 2.2 De Erfgoedcel Waasland organiseert vorming met als doel de verdere professionalisering van de cultureel-erfgoedzorg- en ontsluiting.

- De Erfgoedcel Waasland organiseerde i.s.m. Erfpunt en de Provincie Oost-Vlaanderen een **vorming ‘Calamiteiten en erfgoed’** op 11/06/2018. De opleiding was bedoeld zowel erfgoedprofessionals als vrijwilligers die de zorg dragen voor een erfgoedcollectie. Het doel was om een goed calamiteitenplan op te kunnen maken.
- Op vrijdag 23/11/2018 organiseerde de Erfgoedcel Waasland een **infosessie ‘AVG? De Algemene Verordening Gegevensbescherming’**. De infosessie ging over het beheer en de beveiliging van persoonlijke gegevens van Europese burgers naar aanleiding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Er werd hierbij gefocust op de gevolgen voor de erfgoedsector.

Operationele doelstelling 2.3 De Erfgoedcel Waasland blijft het vrijwilligerswerk in het Waasland praktisch ondersteunen door zelf vrijwilligers in te zetten in de werking van de Erfgoedcel Waasland en geïnteresseerde vrijwilligers de weg naar cultureel-erfgoedorganisaties te wijzen.

- **Vrijwilligers Erfgoedcel Waasland:**
 - De Erfgoedcel Waasland zocht – waar nodig – **vrijwilligers** met de juiste knowhow voor specifieke taken behorend tot de interne werking, voor de Erfgoedbank Waasland en voor projectwerking (zie operationele doelstelling 6.3). Zo zocht de erfgoedcel in 2018 vrijwilligers voor de uitwerking van de voorleesvrijwilligers voor senioren (Marieke De Witte).
 - De Erfgoedcel Waasland werkte voor de interne vrijwilligers met **functiebeschrijvingen en competentieprofielen** (o.a. verspreid via www.11.be, www.vrijwilligerswerk.be, www.cultuurnet.be, www.faronet.be, de eigen website en de digitale nieuwsbrief), vrijwilligersovereenkomsten en -verzekeringen.
- De Erfgoedcel Waasland zocht **op vraag van gemeentebesturen en verenigingen** vrijwilligers voor specifieke taken m.b.t. de zorg voor en ontsluiting van cultureel erfgoed en begeleidt deze vrijwilligers waar nodig.

- De Erfgoedcel Waasland zocht voor **personen die zich aanbieden als vrijwilligers**, geïnteresseerd in cultureel erfgoed, een geschikte cultureel-erfgoedorganisatie om vrijwilligerswerk te doen.
- De Erfgoedcel Waasland **deelde expertise** met de andere cultureel-erfgoedcellen.

Operationele doelstelling 2.4 De Erfgoedcel Waasland organiseert jaarlijks een “Erfgoedontmoeting” rond een specifiek thema m.b.t. cultureel-erfgoed waarbij zo veel mogelijk gezocht wordt naar samenwerking met belendende sectoren.

- In 2018 werd de **erfgoedontmoeting** die in februari 2019 doorging voorbereid.

Strategische doelstelling 3. De cultureel-erfgoedgemeenschappen stellen de zorg voor cultureel erfgoed centraal en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 3.1 De cultureel-erfgoedbeheerders en –gemeenschappen in het Waasland brengen het cultureel-erfgoed verder in kaart. Dit resulteert in een grotere bewustwording rond o.a. immaterieel cultureel erfgoed en religieus erfgoed en een grotere collectiemobiliteit voor museaal en documentair erfgoed en de afstemming van het collectiebeleid van de collectiebeherende organisaties.

- **Belangenbehartiging:**
 - De cultureel-erfgoedgemeenschappen en de gemeentebesturen traden op als **belangenbehartiger** voor bedreigd cultureel erfgoed in het Waasland.
 - De gemeentelijke erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland **sensibiliseerden** de gemeentebesturen en waar mogelijk ook particuliere organisaties over het belang van een cultureel-erfgoedonderzoek van collecties bij de mogelijke afbraak van gebouwen.
- **Collectiebeheer:**
 - De collectiebeherende organisaties streefden sinds 2013, onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland, naar een **gezamenlijke visie rond acquisitiebeleid en collectiebeheer**. Op 28/04/15 werd een formele intentieverklaring getekend door de Bibliotheeca Wasiana, het Gemeentearchief Beveren, de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, het Stadsarchief Sint-Niklaas, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stadsmuseum Lokeren, het Historisch Pijp- en Tabaksmuseum, het Heemkundige Kring Braem, de Gemeente Stekene en het Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas. Gezien de personeelwissel in 2017 en 2018 werd dit punt verschoven naar 2019.
- **Immaterieel cultureel erfgoed:** de Erfgoedcel Waasland begeleidde i.s.m. de gemeentelijke dienst cultuur (en soms dienst evenementen en toerisme) op vraag cultureel-erfgoedgemeenschappen in een

brede transmissie en borging van het cultureel immaterieel erfgoed. Dit gebeurt i.s.m. de meest geschikte partner in het Vlaams netwerk rond immaterieel cultureel erfgoed.

- **Traject klompenmakerij:** ETWIE startte in 2014 i.s.m. Erfgoedcel Kempens Karakter een traject op rond de klompenmakerij in Vlaanderen. Ook de Folkloregroep de Klomp en Erfgoedcel Waasland namen deel aan dit overleg. De Erfgoedcel Waasland bleef dit overleg opvolgen en werkt samen met de gemeente Sint-Gillis-Waas aan een nieuw bezoekerscentrum.
- Sinds in 2009 de **Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken in Vlaanderen** op de Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed staan, is een werkgroep SKSM (Maarten (het Sint-Maartencomité, het Sint-Nicolaasgenootschap, de gemeente Beveren en de Stad Sint-Niklaas, Toerisme Waasland en de Erfgoedcel Waasland) actief in het Waasland. Samen met Histories zijn we nog steeds op zoek naar de vorming van een Vlaamse werkgroep, die dan ook de rapportering van het element op www.immaterieelerfgoed.be op zich zou kunnen nemen. In 2018 deed de Erfgoedcel Waasland dit nog. Daarnaast is de gemeente Beveren sinds 2016 een Cultureel Centrum Sint-Maarten (verbonden aan het Centre Culturel Européen Saint Martin de Tours). De Erfgoedcel Waasland nam deel aan het project Europees Netwerk Sint-Maarten – Beveren – Vlaanderen en de bijhorende werkgroep cultuurhistorie en toerisme. Hieruit vloeiden in 2018 acties voort zoals onder andere de organisatie van een netwerkdag tussen de verschillende Sint-Maarten gemeenten ter voorbereiding van een Sint-Maartensroute. Hieraan wordt in 2019 verder gewerkt.
- I.s.m. het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen werd in 2018 verder gewerkt aan de reeds gestarte inventarisatietrajecten van het **roerend religieus erfgoed** in het Waasland.
- **Agrarisch erfgoed:** sinds 2015 is er een nieuwe LEADER regio bijgekomen, namelijk Grensregio Waasland. Het project 'Agrarische eigenheid: Waas toeristisch potentieel' zet in op twee belevingscentra rond het agrarisch erfgoed. De Landelijke Gilde Stekene en de vzw Prosperisite willen als beheerders van agrarische erfgoedcollecties in het project twee toeristische belevingscentra realiseren, namelijk in Koewacht en in de voormalige maalderij van de Prosperhoeve te Prosperipolder. Hiermee versterken en ontsluiten ze het agrarisch karakter van de regio voor enerzijds de eigen lokale gemeenschappen en anderzijds toeristen en het onderwijs. In 2016 startte dit project officieel, met als één van de copromotoren de Erfgoedcel Waasland. In 2018 gingen een aantal stuurgroepen door en werd de scope van de projecten gedetailleerder. In 2018 bleek echter dat het deelproject van de Landelijke Gilde Stekene niet zou doorgaan. Het deelproject Prosperisite is wel verder uitgewerkt en zal in 2019 geopend worden.

Operationele doelstelling 3.2 De cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland gaan digitaal duurzaam om met het cultureel erfgoed. Zowel digitalisering van het cultureel-erfgoed als de zorg voor born-digital cultureel erfgoed spelen hierin een cruciale rol.

- De Erfgoedcel Waasland werkte i.s.m. de cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland een **planmatige aanpak** uit voor de verdere digitalisering van cultureel erfgoed en brengt dit plan ten uitvoer i.s.m. de

cultureel-erfgoedbeheerders. Gedigitaliseerd materiaal wordt o.a. publiek gemaakt via

www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, andere publieksacties en via de partners zelf.

- De Erfgoedcel Waasland **faciliteerde en professionaliseerde het digitaliseren** door verschillende cultureel-erfgoedbeheerders. O.a. de Wase scanner speelt hierin een belangrijke rol. In het kader van de herdenking van Wereldoorlog I werd er in 2018 voor gekozen om oorlogserfgoed en meer specifiek de collectie Drossens, te digitaliseren.
- De Erfgoedcel Waasland werkte samen met de Bibliotheeca Wasiana en de Stad Sint-Niklaas verder op het dossier van de digitalisering van de krant **Het Vrije Waasland** (1944-2011). In het verleden werden reeds zeven historische kranten gedigitaliseerd en raadpleegbaar gemaakt op de Erfgoedbank Waasland. Na voorafgaand onderzoek omtrent auteursrechten, bewaar- en ontsluitingsmogelijkheden en de broodnodige financiën werd er in 2017 een eerste fase van het digitaliseringstraject opgestart. Tijdens de eerste fase lag de focus op de jaargangen van 1944 tot en met 1970. De gedigitaliseerde kranten zijn ontsloten in de leeszaal van de Bibliotheeca Wasiana. De eerste fase werd in 2017 volledig afgerond en geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie werd in 2018 de tweede fase voorbereid waarbij er een bedrijf werd aangesteld voor de digitalisering en digitalisering werd gestart.
- **Samenwerking met overkoepelende initiatieven:**
 - De Erfgoedcel Waasland onderzocht i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe de **lokale collecties** mee kunnen worden opgenomen **in overkoepelende initiatieven** zoals bv. Erfgoedinzicht, Archiefbank Vlaanderen. Ook met de overige Collective-Access-erfgoedbanken worden de opties voor een mogelijk vervoltraject overwogen. Door de overheveling van de bevoegdheden cultuur bij de provincie naar Vlaanderen is hierover in 2018 geen grotere duidelijkheid.
 - De Erfgoedcel Waasland onderzocht i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe een concrete samenwerking met **VIAA** vorm kan krijgen (de Erfgoedcel Waasland als facilitator, verhoging van bewustwording bij het publiek, metadata verbeteren, zoeken naar samenwerkingsverbanden, opname van lokale collecties...). De erfgoedcellen zouden in de toekomst op het VIAA beroep kunnen doen voor de opslag van audiovisueel materiaal (uit de databanken). Deze samenwerking kreeg meer vorm tijdens verschillende overlegmomenten in 2017, maar werd in 2018 in de wacht gezet.

Strategische doelstelling 4. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland streven naar een optimale ontsluiting van het cultureel erfgoed om het in zijn verschillende gedaanten aan een zo divers mogelijk publiek voor te stellen en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 4.1 De communicatie over het aanbod m.b.t. het cultureel erfgoed in het Waasland wordt verder versterkt door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- De Erfgoedcel Waasland werkte in 2018 actief mee in het **redactiecomité** van Interwaas dat voor de afstemming en samenwerking rond communicatie instond.
- De Erfgoedcel Waasland maakte in 2015 een **communicatieplan**, inclusief een **sociale mediaplan**, op. In 2018 werd dit communicatieplan verder geïmplementeerd.
- De **communicatie-instrumenten van de Erfgoedcel Waasland** (o.a. website, nieuwsbrief...) en de verschillende cultureel-erfgoedorganisaties werden verder ingezet voor de communicatie over cultureel erfgoed en het cultureel-erfgoedaanbod in het Waasland.
- De Erfgoedcel Waasland had een **uitgebreide perswerking** (radio, televisie, kranten en tijdschriften) en zette dit netwerk ook in ter ondersteuning van de communicatie van de cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland.
- **Website:**
 - In het najaar van 2015 bood het startend bedrijf Incendiary zich vrijwillig aan voor het maken van de website (in ruil voor opname in hun portfolio). In het najaar van 2016 werden de teksten voor de nieuwe website opgesteld. De nieuwe website werd in het voorjaar 2017 gelanceerd. Op de nieuwe website werd de UitDatabank geïntegreerd, evenals erfgoedinzicht.
- **Nieuwsbrieven:**
 - In 2018 werkten we samen met Erfpunt aan **één gezamenlijke** nieuwsbrief waar het erfgoednieuws van het Waasland gebundeld werd. Deze nieuwsbrief werd vier keer verstuurd naar circa 1400 verschillende adressen, aangepast aan de GDPR-wetgeving.
- **Sociale media:**
 - De Erfgoedcel Waasland zette in 2018 actief en zeer succesvol in op sociale media en betreft de Wase erfgoedsector hier nauw bij. Op 31 december 2018 had de facebookpagina van de Erfgoedcel 1 058 volgers.
- **Erfgoedbank Waasland:**
 - Hoewel de Erfgoedbank Waasland een belangrijke erfgoedambassadeur is voor het Wase erfgoed, is ze vanaf 1 mei 2018 offline gehaald wegens onderhoudswerken. Deze onderhoudswerken hielden een update van de databank in en een verhuis van alle gegevens naar een andere server. Er is in 2018 verder gewerkt aan een nieuwe portaalwebsite.
 - In 2018 werden er wel nog steeds aanvragen ingediend voor hergebruik van materiaal op de Erfgoedbank
- **Samenwerking met bibliotheeksector:**
 - Het **aanbod** van de cultureel-erfgoedactoren en van de Erfgoedcel Waasland werd i.s.m. BiblioWaas en de verschillende bibliotheken in het Waasland beter bekend gemaakt bij het publiek.

- In 2018 werkte vrijwilliger Marieke De Witte aan de opmaak van voorleesfiches voor voorleesvrijwilligers. Deze fiches kunnen de vrijwilligers gebruiken bij hun voorleesactiviteiten.
- De heemkundige kringen en andere cultureel-erfgoedverenigingen werden aangezet tot samenwerking met de lokale bibliotheken en **Ovinob** teneinde de handbibliotheken te ontsluiten via www.ovinob.be voor het grote publiek.
- Tijdens de herdenkingsjaren van Wereldoorlog I bundelde **www.waasland1914-1918.be** alle informatie over de herdenking. De gemeentelijk logo's en het regionale logo, ontwikkeld door de Erfgoedcel Waasland, werden door de verschillende partners gebruikt. Deze website in de kijker gezet bij de herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog in 2018.
- **Erfgoeddagbrochure:**
 - De Erfgoedcel Waasland maakte ook in 2018 een **regionale programmabrochure**. Wegens besparingen werd echter in 2015 voor het eerst via een alternatief gewerkt, waardoor de Wase activiteiten ter gelegenheid van Erfgoeddag toch regionaal op papier bekend kunnen worden gemaakt. De Intermediagroep Adrem nv zorgde ook in 2018 kosteloos voor de uitgave van een A5 magazine met dezelfde oplage als voorheen.
 - Jaarlijks **verspreidden** de gemeentebesturen en de organisaties, die aan de Erfgoeddag deelnemen, de Wase Erfgoeddagactiviteiten ook via hun eigen infokanalen. De Erfgoedcel Waasland maakte de activiteiten nog eens extra bekend d.m.v. haar eigen digitale kanalen.

Operationele doelstelling 4.2 De actieve participatie van verschillende soorten doelgroepen aan de verschillende publieksactiviteiten rond cultureel-erfgoed wordt gestimuleerd door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- **Erfgoeddag:**
 - Een dertigtal (cultureel-erfgoed)organisaties **namen deel** aan Erfgoeddag.
 - De gemeentelijke diensten cultuur en de Erfgoedcel Waasland **begeleidden** de deelnemers aan Erfgoeddag teneinde een interessante publieksgerichte activiteit te organiseren.
- Het **netwerk** werd mee ingezet teneinde een actievere publieksparticipatie aan cultureel-erfgoed aanbod te bekomen.
- De Erfgoedcel Waasland werkte mee aan acties rond lokaal cultureel erfgoed van verschillende bevolkingsgroepen. Deze konden op touw gezet zijn door gemeentelijke diensten buurtwerk, welzijn, integratie, enz. maar ook door organisaties als de koepelvereniging Odice, het Oost-Vlaams diversiteitscentrum. Zo werkte de Erfgoedcel Waasland sinds april 2014 samen met Odice: zij stonden in voor de coördinatie van het project 'Ontbijt met een verhaal' in Lokeren. Het doel van dit project was om ontmoeting tussen mensen van verschillende culturen te bevorderen aan de hand van de hiervoor gekozen kapstok "erfgoed", m.a.w. het aan elkaar doorgeven van en vertellen over tradities en erfgoed uit de eigen cultuur.
- De Erfgoedcel Waasland voorzag, waar mogelijk, een armoedetoets in de projecten en trajecten.

- In 2018 organiseert de Erfgoedcel Waasland een **publieksproject** rond het einde van de Eerste Wereldoorlog. In 2017 werd het thema inhoudelijk onderzocht en afgebakend. Ook werden de voorbereidingen voor een Europees subsidiedossier getroffen in het kader van het Europese jaar voor Cultureel-Erfgoed. Daarnaast werden offertevragen uitgestuurd voor de digitalisering van de collectie Drossens en de vormgeving van het project.
- **In 2018 organiseerde de Erfgoedcel Waasland een Publieksproject rond de Eerste Wereldoorlog ‘Weerbaar Waasland. Over leven en overleven tijdens de Grote Oorlog’:**
 - o Het publieksproject viel uit elkaar in drie luiken:
 - Via een selectie van het beste beeldmateriaal dat afgelopen jaren/herdenkingen bij de verschillende Wase organisaties is binnengekomen, werd er een reizende tentoonstelling samengesteld rond ‘De Grote oorlog in het Waasland’.
 - De 2D-foto’s van de Lokerse fotograaf Drossens werden gelinkt aan literatuur en poëzie uit de oorlog. Deze tentoonstelling hing in de Wase bibliotheken op.
 - Daarnaast ontwikkelde de Erfgoedcel Waasland in samenwerking met het SteM een 3D-film op basis van de stereoscopische fotocollectie van Gustaaf Drossens, getrokken aan het front.
 - o Om het hele publieksproject een blijvend element te geven werd een bronnenpakket ontwikkeld dat gratis te verkrijgen is door de Wase scholen.
 - o Tenslotte werd er een bedankingsmoment georganiseerd voor alle Wase vrijwilligers die de afgelopen jaren meewerkten aan de herdenking van de Eerste Wereldoorlog.

Operationele doelstelling 4.3 De cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland blijven hun interessant educatief aanbod aanbieden aan het onderwijs. De Erfgoedcel Waasland stimuleert deze samenwerking met het onderwijs verder en zet zo mee in op cultureel-erfgoededucatie.

- De Erfgoedcel Waasland zette haar jarenlange samenwerking met de lerarenopleiding van de **Odisee** (vroegere KAHOSL) verder i.s.m. verschillende cultureel-erfgoedorganisaties. Odisee bood aan haar studenten binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs (eerstejaars studenten) een vak “Project kunstvakken” (PKV) aan. Om het aanbod naar de leerlingen toe inzake observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkte Odisee samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland. Na geslaagde samenwerkingen met Erfpunt en Odisee de afgelopen jaren, waren er in het schooljaar 2017-2018 twee eerstejaarsstudentes voor het Project Kunstvakken. Hiervoor werd een programma op maat uitgewerkt met een observatie-, meeloop- en doestage. De samenwerking werd positief geëvalueerd door beide partijen en zal worden voortgezet in de toekomst.
- De Erfgoedcel Waasland coördineerde het project **Erfgoedspeurders**. Jaarlijks krijgt maximum 1 school de kans om in dit project te stappen. Het project houdt in dat leerlingen van de 3de graad van een lagere school, in samenwerking met hun leerkrachten, ouders en lokale erfgoedorganisaties, op zoek gaan naar de geschiedenis van de eigen school. De ingezamelde foto’s worden op de Erfgoedbank Waasland

geplaatst én door de leerlingen beschreven. Het eindresultaat werd steeds gemaakt, zowel door de school als het erfgoedveld. Voor het schooljaar 2017-2018 en 2018-2019 waren er geen deelnemende scholen. In 2019 zal dit project geëvalueerd worden.

Strategische doelstelling 5. Interwaas ondersteunt financieel, in aanvulling van de gemeentelijke ondersteuning, initiatieven rond de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed financieel.

Operationele doelstelling 5.1 Interwaas kent projectsubsidies toe aan cultureel-erfgoedprojecten op basis van een projectsubsidierglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidde** organisaties en particulieren, die een cultureel-erfgoedproject op poten zetten, bij hun aanvraag voor een projectsubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseerde** de aanvraagdossiers in het kader van het Projectsubsidierglement (sinds 2009).
- Het Directiecomité van Interwaas **kende subsidies toe** aan cultureel-erfgoedprojecten..
Hieronder staat een overzicht van de 14 aanvragen in 2018, in totaal voor 12 000 euro.

Naam aanvrager	Titel project	Subsidie
OKAN Sint-Niklaas	Grenzeloze liefde: verhalen rond het thema liefde	650 euro
OKAN Lokeren	Lokeren en de wereld	800 euro
Koninklijke Harmonie De Ware Vrienden	Kleine verhalen van een Grote Oorlog	900 euro
Herdenkingsmars deportatie 163 inwoners van wijk Kruisstraat in 1918	Herdenkingscomité WOI Moerbeke-Waas	1000 euro
4Kant	Kantschool Artofil VZW'	900 euro
Reus Gerard Den Belleman	Gemeentelijk Carnavalcomité Temse	650 euro
Gegroet Stella, gegroet Marius	Erfpunt	700 euro
100 jaar einde van de Grote Oorlog	Gemengd koor Acantus	750 euro
Samen met school op reuzenstoet	F.V. De Kabaskes	800 euro
The Armed Man – A Mass for Peace	VZW Saxofoonorkest van Zwijndrecht	950 euro
Het werk van de archivaris	Waas Archieven Overleg	1050 euro
Meesterschap van ooit, meesterlijk kunnen van nu	Davidfonds Beveren-Zuid	950 euro
Internationale Folklorestoet Sefken De Puitenslager en Reynaert De Vos	Feestcomité Puitenslagersfeesten	1000 euro
(4)25 jaar Gerardus Mercator Rupelmundanus	vzw Het Schelleke	900 euro
TOTAAL	14 dossiers	12 000 euro

Operationele doelstelling 5.2 Interwaas kent subsidies toe aan éénmalige cultureel-erfgoedpublicaties op basis van een subsidiereglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidde** organisaties en particulieren, die een éénmalige cultureel-erfgoedpublicatie schrijven, bij hun aanvraag voor een publicatiesubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseerde** de aanvraagdossiers in het kader van Publicatiesubsiereglement (sinds 2011).
- Het Directiecomité van Interwaas **kende subsidies toe** aan cultureel-erfgoedpublicaties. Hieronder staat een overzicht van de 11 300 euro toegekend in 2018 aan 13 publicaties.

Naam aanvrager	Titel publicatie	Subsidie
Chrio Inzet.	75 straffe verhalen uit 75 jaar Chiro Inzet Bazel	650 euro
Kevin Poschet	De geheimen van het Gravenkasteel	1000 euro
Gemeente Waasmunster	Waasmunster in de Grote Oorlog – Eerbetoon aan de slachtoffers en oud-strijders 1914-1918 van onze gemeente	800 euro
AXIS Vredesgenootschap	100 jaar Wapenstilstand 1918 – 1560 dagen oorlogsmiserie in Groot-Beveren	800 euro
Rudi De Clercq	Spioneren voor het Secret Service Bureau tijdens WOI – Notaris Clement Heirman een Waas spion	1050 euro
Heemkundige Kring Braem	Sinterklaas in de Grote Oorlog	750 euro
Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen	Schatkamers van Sint-Nicolaas	1200 euro
Mieke Van Raes	Oe den't was azzek ne kleine kadee was	750 euro
Heemkundige Kring Den Dissel	Sinaai ontsloten langs spoor en water	650 euro
Sint-Lodewijkscollege	Soms denk ik aan de doden. Jonge dichters over de Grote Oorlog	1050 euro
K.O.K.W.	De familie de Castro y Toledo en het genealogisch-historisch werk van hun leden	950 euro
VZW Durme	Een beeld van 50 jaar vzw Durme	850 euro
Stadsarchief Lokeren	The sixties aan de Durme	800 euro
TOTAAL	14 publicaties	11 300 euro

Operationele doelstelling 5.3 Interwaas kent jaarlijks een toelage toe aan periodieke cultureel-erfgoedpublicaties.

- Interwaas betoelaagt sinds 2009-2010 nominatim een tiental periodieke cultureel-erfgoedpublicaties. Deze vorm van ondersteuning zorgt voor een essentieel financieel steuntje in de rug voor de bredere ontsluiting van historisch onderzoek, verricht door lokale cultureel-erfgoedzorgers, en lokaal cultureel-erfgoed. In 2018 kregen veertien cultureel-erfgoedorganisaties **een nominatieve toelage** ontvangen voor hun tijdschrift:
 - Beheerraad Gemeentemuseum Temse
 - Heemkundige Kring Braem (Elversele)

- Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas)
- Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai)
- Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene)
- Heemkundige Kring De Souvereinen (Lokeren)
- Heemkundige Kring Ercus Moerbeke
- Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700 (Nieuwkerken)
- Heemkundige Kring Wissekerke (Kruibeke)
- Heemkundige Kring Zwijndrecht en Burcht
- Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren (Beveren)
- Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas
- Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen
- Reynaertgenootschap vzw

Operationele doelstelling 5.4 Interwaas deelt private collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel met een lokale relevantie lokaal in en ondersteunt hen.

- In 2018 was er **geen aanvraag** van een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie bij Vlaanderen, dus hoeft Interwaas geen reglement op te stellen. Het vervolg van de procedure werd dan ook niet doorlopen in 2018.

Operationele doelstelling 5.5 Interwaas ondersteunt financieel musea en culturele archiefinstellingen met een kwaliteitslabel onder de bevoegdheid van een lokaal bestuur.

- In 2018 ondersteunde de Erfgoedcel Waasland het Stadsmuseum Lokeren financieel.

Strategische doelstelling 6. Interwaas ruggensteunt verder de efficiënte en krachtvolle Erfgoedcel Waasland ter ondersteuning van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en daarbuiten.

Operationele doelstelling 6.1 Interwaas voert een degelijk, transparant en gedragen beleid in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- **Beslissingsstructuur:**
 - **Werkgroepen** met representatieve leden gaven mee vorm aan projecten.

- De **stuurgroep** kwam maandelijks samen en de samenstelling (politici, ambtenaren en deskundigen) van de stuurgroep blijft in evenwicht. De stuurgroep kwam bijeen op 25/01/18, 22/02/18, 23/03/18, 24/04/18, 20/06/18, 12/09/18, 25/09/18, en 12/12/18.
- Op voorstel van of na advies van de stuurgroep werden de beslissingen formeel genomen door het **Directiecomité** van Interwaas, dat maandelijks bijeenkomt. Daarnaast is er een **Raad van Bestuur** (ongeveer 6 maal per jaar, met vertegenwoordigers van de gemeentebesturen en deskundigen) en een **Algemene Vergadering** (2 maal per jaar, met vertegenwoordigers van de gemeentebesturen en deskundigen) van Interwaas.
- De **tien gemeentebesturen** hebben een afvaardiging in de overlegstructuren van Interwaas.
- De coördinator van de Erfgoedcel Waasland maakte de **bestuursdocumenten** op in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas, nl. het jaarverslag 2018 (in maart 2019) en de begroting met toelichting 2019 (in oktober 2018).

De Erfgoedcel Waasland zocht waar nodig naar **bijkomende financiële middelen** voor de financiering van specifieke projecten (bv. via crowdfunding, sponsoring, Europese middelen, publiek-private samenwerking...). Zo wordt van 2016 tot half 2018 beroep gedaan op middelen binnen Leader Grensregio Waasland in het project 'Agrarische eigenheid: Waas toeristisch potentieel', waaraan de Erfgoedcel Waasland deelneemt als copromotor. Voor het publiekproject Weerbaar Waasland werd een subsidie aangevraagd binnen het Europese Jaar voor Cultureel Erfgoed en voor de tweede fase van de digitalisering van Het Vrije Waasland kregen we subsidies van de Provincie Oost-Vlaanderen.

Project	Alternatieve financiering	
	Bedrag in euro	Bron
Erfgoeddag – regionale programmabrochure	9 000	Adrem
Het Vrije Waasland	10 000	Provincie Oost-Vlaanderen
Weerbaar Waasland	25 000	Europeese Jaar voor Cultureel Erfgoed
Totaal	12 500 euro	

- Het brede netwerk van cultureel-erfgoedactoren kon steeds optreden als **vertegenwoordiger** voor het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.
- De Erfgoedcel Waasland streefde naar het steeds versterken van de **interne kwaliteitszorg** van haar werking (bv. op het vlak van competentiebeleid, verder uittekenen van bepaalde processen).

Operationele doelstelling 6.2 Interwaas voert een stevig en transparant zakelijk beheer in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- De Erfgoedcel Waasland voerde een **degelijke administratie**: bv. adressenbestand met erfgoedzorgers en publiek, distributie, klassement, correspondentie, praktische organisatie, uitlening (bv. toestellen

Mondelinge Geschiedenis, fototentoonstelling Wase Reuzen, lessuggesties...), opvolging boekhouding, archief- en documentatiebeheer, bestelbonnen...

– **Interne organisatie:**

- De Erfgoedcel Waasland verzamelde in de loop der jaren een groot aantal **documentaire foto's** over het Land van Waas en foto's, die de erfgoedprojecten illustreren. Deze foto's werden op een gestructureerde manier bijgehouden op de centrale server.
- Interwaas maakte werk van **informatieveiligheid en een e-policy**.
- Interwaas werkte voor de catering samen met **Den Azalee**, die door de ontwikkeling van sociale tewerkstellingsprojecten mensen tewerkstelt, die geen of weinig kans maken op de gewone arbeidsmarkt.

Operationele doelstelling 6.3 Erfgoedcel Waasland kenmerkt zich door een professioneel, mens- en competentiegericht personeelsbeleid en wordt hierin ondersteund door Interwaas.

– **Personeel:**

- Het goed functionerend en dynamisch team van de **Erfgoedcel Waasland** met een coördinator en twee erfgoedconsulenten blijft behouden. Het team van de Erfgoedcel Waasland bestond in 2018 uit Cindy Van Handenhove, Karolien Claes (tot en met 14/06/18) en Niko Van Kemseke (start 27/08/18).

Naam	Functie	Aantal VTE	Betalingsniveau
Laura Staut	Coördinator	1 VTE	A
Karolien Claes	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Cindy Van Handenhove	Erfgoedconsulent	0,8 VTE	B
Niko Van Kemseke	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Totaal	2,8 VTE		

- Het team van de Erfgoedcel Waasland werd - waar nodig - aangevuld met **vrijwilligers** voor de interne werking, voor de Erfgoedbank Waasland en voor projectwerking. In het kader van de veranderende personeelsbezetting werd in 2015-2016 de vrijwilligerswerking geëvalueerd en extra ingezet op vrijwilligers. Zo zocht de erfgoedcel in 2018 extra vrijwilligers voor het de uitwerking van de voorleesfiches. Marieke De Witte werkte dit uit voor voorleesvrijwilligers voor senioren.
 - Daarnaast versterkten een aantal **stagiairs** het team: Tussen 05/03/18 t.e.m. 25/03/18 werkte Inge van Bogaert als stagiaire bij de Erfgoedcel Waasland. Tussen 14/11/18 en 4/12/18 werkte Jasper Ruts als stagiaire bij de Erfgoedcel Waasland.
 - Interwaas ondersteunde de werking van de Erfgoedcel Waasland structureel door de inschakeling van een aantal personeelsleden van **Interwaas** nl. de (adjunct-)directeur, de communicatieverantwoordelijke en de boekhoudster en de logistiek medewerkster.
 - De **deskundigheid van de medewerkers** van de Erfgoedcel Waasland verhoogde stelselmatig o.a. de specifieke verdeling van expertises, samenwerking en vorming.
- **Interne organisatie:**

- Interwaas werkte in 2018 verder aan een traject om zichzelf als organisatie te evalueren en herorganiseren.
- De Erfgoedcel Waasland hield driewekelijks een **teamoverleg** teneinde meer afstemming en uitwisseling te bekomen.